

Sneak Preview VMBO Noord Oost in Groningen

Meer met minder of toch te weinig?

Woensdag 21 september vond in het kader van de *Dutch Green Building Week* de *sneak preview* plaats van het net opgeleverde gebouw van VMBO Noord Oost in Groningen, aan de rand van de wijk Leeuwenborg. Vier vmbo-scholen en een school voor praktijkonderwijs in één gebouw waarbij de opdracht was om 18 procent in te dikken op de normatieve ruimtebehoefte. Resultaat: een architectonisch en ruimtelijk-functioneel aansprekend gebouw, dat bovendien zeer duurzaam is.

Tekst Sibó Arbeek Foto's BRTArchitecten

Samen met DWA en architect BRTArchitecten heeft ICSadviseurs een sneak preview opgezet voor (toekomstige) opdrachtgevers, marktpartijen en architecten. Object: het net opgeleverd VMBO Noord Oost. *Hidde Benedictus van ICSadviseurs*: "De gemeente Groningen als opdrachtgever stelde bij aanvang van het proces dat de – toen - vijf betrokken scholen 18 procent moesten indikken op de normatieve ruimtebehoefte. Gevolg was een intensief proces waarbij de onderwijskundige uitgangspunten in een heel slim Programma van Eisen moesten worden vertaald. Dat gebeurde door alle vaste voeten weg te schrappen en

een heel scherpe bruto-nettoverhouding te creëren. Inmiddels huizen er - na een fusietraject - nog drie scholen in het gebouw te weten het Werkman College, het Wessel Gansfoort College en het Heyerdaal College (Pro). Centraal staat een onderverdeling in thuisbasissen, centrale ontmoetingsplekken en labs, waar leerlingen naar toe gaan voor specifieke vakken. Het is wel zo dat beide vmbo-scholen een eigen identiteit hebben behouden, maar in het ontwerp is rekening gehouden met een verdere inhoudelijke samenwerking." "Is het wel verantwoord om zoveel in te dikken op een toch al krap normatief ruimte-

programma?" is een vraag uit de zaal. Hidde geeft als antwoord dat wat hem betreft er behoorlijk wat spanning op het gebouw zit. Maar architect Erik van Wel ziet juist nog meer mogelijkheden om nog inventiever met de ruimte om te gaan dan nu is gebeurd. Ook Johan Vogel, voorzitter college van bestuur van CSG Ludger, legt uit dat er drie jaar geleden nog geen RPO was: "Nu zou het aanbod binnen het beroepsonderwijs nog beter op elkaar zijn afgestemd. En dat zou zeker nog meer inhoudelijke en programmatische ruimte hebben opgeleverd."

Smart en programma

18% ruimtereductie op de norm, scherpe bruto-netto-verhouding, vertaling onderwijskundig programma in herkenbaar en flexibel programma.

Erik van Wel van BRTArchitecten legt uit dat zijn ouderwetse knikkerbak aan de basis ligt van het ontwerp. "De grote hoeveelheid aan onderlinge relaties en verbanden tussen de drie scholen en het door stedenbouw aangegeven langwerpige kavel leken in eerste instantie strijdig met elkaar te zijn, maar hebben geleid tot een bijzonder concept: de knikkerbaan. De hellingen in de knikkerbaan zorgen er voor dat de knikker zijn weg vindt en zorgen dus voor contact tussen de verschillende niveaus. Deze hellingbanen zijn vertaald in een split-level systeem van de vloeren, waarbij er veel zichtlijnen en relaties ontstaan en de scheiding tussen de verschillende verdiepingen wordt opgeheven. De vloerniveaus zijn in de gevel verbonden met grote organisch vormgegeven raamstroken, die met de natuurlijke materialen het duurzame karakter van het gebouw versterken."

Smart en ontwerp

Effectieve inpassing stedenbouwkundig, vorm knikkerbak als thema voor het gebouw, ruimtelijke overgang van domeinen geven het gebouw lucht.

Arie Huisman van DWA: "Op basis van een gedegen studie heeft de gemeente 1 miljoen euro extra aan het duurzame karakter van het gebouw toegekend: "Het referentienormbudget voldoet niet aan de EPC-eisen en leidt tot comfortklasse C of minder. Deze extra miljoen investering is overigens samen met de besturen opgebracht in een verhouding van 60:40 procent, waarbij de scholen vanuit besparing op de exploitatiekosten een voorinvestering pleegden. Het ambitieniveau lag op *duurzaam rendabel* en dat heeft geleid tot een gezond en comfortabel gebouw. De gekozen maatregelen zijn gesorteerd op kosteneffectiviteit zodat eerst gekozen is voor de maatregelen die het minst kosten en het grootste effect hebben op de duurzaamheid."

"De ouderwetse knikkerbak ligt aan de basis van het ontwerp."

Dit betekent dus niet standaard kiezen voor PV-panelen, waarvan de kosten relatief hoog zijn maar verhoudingsgewijs veel minder rendement opleveren. Het beste is ook om zo weinig mogelijk materialen te gebruiken. De materialen die je gebruikt moeten gezond zijn, met het oog op het onderhoud en de exploitatie. Dus je moet telkens de balans zoeken tussen welbevinden, milieu en economie. Ondanks voortschrijdend inzicht kunnen we spreken over een gebouw met een EPC score die 35 procent onder de wettelijke norm ligt."

Smart en duurzaam

Energiereductie 30-35%, duurzame opwekking kou en warmte, ambitie rendabel duurzaam, categorie frisse school A-B, gezond en comfortabel, gerecycled bouw-materiaal, beperking materiaal, beperkt ruimtebeslag.

Een sneak preview is een zeer goed moment voor toekomstige opdrachtgevers om het gebouw net na oplevering puur te ervaren. ICSadviseurs heeft het hele traject tot en met de aanbesteding begeleid. BRTArchitecten is verantwoordelijk voor het ontwerp en DWA heeft er een duurzaam gebouw van gemaakt. Voor meer informatie kunt u mailen met Hidde Benedictus van ICSadviseurs: hbenedictus@icsadviseurs.nl, Erik van Wel van BRTArchitecten: erik.van.wel@brta.nl of Arie Huisman van DWA: huisman@dwa.nl. ◀